

วิวัฒนาการการตรวจราชการของ

กรมจเรทหารบกจากอดีตถึงปัจจุบันสู่อนาคต

กผค.จป.

กิจการจเรทหารบกเริ่มขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงจัดตั้ง “จเรทัพบก” ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ร.ศ.๑๒๒ (พ.ศ.๒๔๔๖) โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับตำแหน่ง “จเรทัพบก” ถือว่าทรงเป็นจเรทหารบกพระองค์แรก นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๑๑๐ ปี ในสมัยเริ่มก่อตั้งนั้น “จเรทัพบก” มีหน้าที่เป็นผู้ตรวจและแนะนำ ตักเตือนกรมและกองทหารทั่วไปให้กระทำตามระเบียบซึ่งกรมยุทธนาธิการได้ออกไว้ทั้งคำหริ การแก้ไขเพิ่มเติมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทรงเห็นยังบกพร่องอยู่ในกรมและกองทหารทั่วไป” เมื่อมีการขยาย กำลังทหารและจัดตั้งเหล่าทหารต่างๆ เพิ่มเติมการกำหนดหน้าที่ของจเรทัพบกได้เพิ่มหน้าที่ในการ เรียบเรียงแก้ไขเพิ่มเติมตำรา พิจารณาสงเกตคุณวุฒิของบรรดานายทหารชั้นสัญญาบัตรทั้งปวงเพื่อ บรรจุลงตามเหล่าและตำแหน่งที่เหมาะสมกับปกครองกรมและกองทหาร ทั้งการรักษาการณ์และการ รักษาอาวุธสิ่งของต่างๆ การฝึกหัดทหารทุกเหล่าหรือการรวมพลการฝึกซ้อมยุทธวิธีและการประลอง ยุทธ์ การฝึกฝนให้นายทหารทำการนำกองผสมได้ รวมทั้งการตรวจเตรียมสำหรับราชการ สงคราม จะเห็นว่าขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของจเรทัพบกในสมัยแรกเริ่มนั้นครอบคลุม ทั้งด้านกำลังพล ด้านยุทธการ ด้านการฝึกศึกษา และด้านการตรวจราชการ ดังนั้น การตรวจราชการ ของจเรทัพบกจึงครอบคลุมการตรวจทหารเป็นบุคคลในเรื่อง ความรู้ ความสามารถ คุณวุฒิ การ ปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียม การตรวจการบำรุงรักษาอาวุธและสิ่งของทาง ราชการการตรวจการฝึกหัดทหารตามยุทธวิธีของทหารเหล่าต่างๆ (โดยจเรเหล่านั้นๆ) และการตรวจ การฝึกการปฏิบัติแบบผสมเหล่า (โดยจเรทัพบก)

เมื่อกองทัพบกได้นำรูปแบบการจัดหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบในการจัด หน่วยในกองทัพบก จึงได้มีการแบ่งแยกงานความรับผิดชอบของจเรทัพบกเดิมออกเป็น กรมยุทธ ศึกษาทหารบกรับผิดชอบงานด้านการฝึกศึกษา การจัดทำตำราและแบบฝึก จัดตั้งกรมฝ่ายเสนาธิการ รับผิดชอบงานด้านกำลังพล งานด้านยุทธการ และกำหนดให้กรมจเรทหารบกเป็นกรมฝ่ายกิจการ พิเศษขึ้นตรงต่อกองทัพบกยังคงรับผิดชอบในการตรวจราชการเหมือนเดิมและเพิ่มเติมให้รับผิดชอบ

งานสืบสวนสอบสวนที่เกี่ยวกับราชการ หรือทหาร หรือข้าราชการกองทัพบก การตรวจราชการใน ยุคนี้จึงเน้นไปที่การตรวจการปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมของกำลังพลและหน่วยทหาร รวมทั้งการตรวจการปรนนิบัติบำรุง การรักษาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้เป็นไปตามที่ทางราชการกำหนด หากพบการกระทำที่ ผิดไปจากระเบียบ แบบธรรมเนียม และผิดไปจากที่ทางราชการกำหนด จะต้อง ทำการสืบสวนสอบสวนรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ นอกจากนั้นยังรับผิดชอบในการสืบสวน สอบสวน ต่อเรื่องราวร้องทุกข์และการร้องเรียนที่เกี่ยวกับราชการ ทหาร หรือข้าราชการกองทัพบก อีกด้วย

ต่อมาเมื่อวิวัฒนาการและความเจริญทางด้านวัตถุมิการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย และกองทัพบกจำเป็นต้องมีการจัดหาเพื่อเพิ่มศักยภาพและความพร้อมรบให้กับหน่วยรวมทั้งการ พัฒนาทางด้านวิชาการในเรื่องของการพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรตามแนวคิดทฤษฎี สมัยใหม่ต่างๆกองทัพบกถือว่าเป็นองค์กรขนาดใหญ่องค์กรหนึ่งจึงได้มีการนำแนวความคิดการ บริหารจัดการดังกล่าวมาปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานสนองตามนโยบายของรัฐบาล หรือ โดย ความริเริ่มนำมาพัฒนาปรับใช้ของกองทัพบกเองเช่นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(Good Governance) , การบริหารงานแบบมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management) , การ บริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การบริหารงานองค์กรแบบมีตัวชี้วัด (Balance Scorecard) , การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นต้น ดังนั้นงานการตรวจ ราชการของกรมจเรทหารบกจึงได้มีการปรับรูปแบบและวิธีการตรวจเพื่อให้สามารถสนองต่อการ ปฏิบัติงานและนโยบายของกองทัพบก มีการเพิ่มเติมประเภทการตรวจที่หลากหลายขึ้น เช่น การ ตรวจการจัดหา การตรวจงานก่อสร้าง (งานสนาม) การตรวจการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกอง ประจำการซึ่งต่อมาปรับเป็นการตรวจการสร้างเสริมอุดมการณ์ทหาร การตรวจกองทุนชุมชน การ ตรวจสายงานสวัสดิและเรือนจำ การตรวจพิเศษตามสั่งการผู้บังคับบัญชา เหตุนี้ผู้ตรวจราชการของ กรมจเรทหารบกนอกจากจะต้องเป็น ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องระเบียบ แบบธรรมเนียมทางทหารแล้ว ยัง ต้องเป็นผู้เฝ้าหาความรู้วิทยาการใหม่ๆเพื่อให้สามารถทำการตรวจหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนไป

จากอดีตถึงปัจจุบันรายงานผลการตรวจราชการของกรมจเรทหารบกที่เสนอต่อผู้บังคับบัญชา ถือเป็นเอกสารที่มีความสำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงควมมีประสิทธิภาพในการบริหารงานแลบริหาร หน่วยของผู้บังคับหน่วยรวมทั้งแสดงถึงสถานภาพความพร้อมรบของหน่วยทหารเป็นส่วนรวม

สำหรับรายงานผลการสืบสวนสอบสวนนั้นสามารถสรุปเป็นภาพรวมในเรื่องขวัญ วินัย และความประพฤติของกำลังพลได้เอกสารรายงานทั้งสองเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่ง การย้าย การแต่งตั้ง การบรรจุ รวมทั้งการปลดกำลังพล จึงทำให้หน่วยต่างๆ ในกองทัพมีความกระตือรือร้นต่อการตรวจราชการของกรมจเรทหารบกเป็นอย่างมาก การเตรียมการรับตรวจกรมจเรทหารบกจึงถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ของหน่วย เหตุเพราะผลการตรวจราชการของกรมจเรทหารบกมีผลต่อผู้บังคับหน่วยและเจ้าหน้าที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจึงทำให้เกิดความพยายามในการปกปิด กลบเกลื่อนข้อมูลที่เป็นจริงต่อผู้ตรวจ หรือความพยายามในการสร้างเอกสารหลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อใช้ในการรับตรวจที่ไม่ตรงกับการปฏิบัติที่แท้จริงหรือสถานภาพที่เป็นจริงของหน่วย จึงมีแนวโน้มว่าเมื่อเวลานานขึ้นไปมีการส่งต่อการบังคับบัญชาหน่วยต่อไป การสะสมของปัญหาที่ยิ่งมากขึ้น

ปัจจุบันเจ้ากรมจเรทหารบก คือ พลตรี รัชชัย มัญชุสุนทรกุล ได้ปรับรูปแบบการตรวจราชการของกรมจเรทหารบก โดยก่อนที่จะเข้าทำการตรวจราชการกรมจเรทหารบก จะจัดให้มีการตรวจแนะนำเข้าทำการสาธิตการตรวจด้วยการอบรม ชี้แจง แนะนำ เพื่อเพิ่มพูน เสริมสร้างความรู้ และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้กับกำลังพลสายงานจเร และเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยในกรณีที่เห็นว่ามีจำเป็นต้องรวมการหลายหน่วยกรมจเรทหารบกจะจัดชุดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเคลื่อนที่ไปทำการตรวจแนะนำ ณ หน่วยที่เป็นศูนย์กลางและให้หน่วยใกล้เคียงส่งกำลังพลเข้ารับการแนะนำและสอบถามการปฏิบัติจากชุดฝึกอบรมฯ ได้ ในขั้นการตรวจจริงการปฏิบัติของผู้ตรวจราชการเมื่อตรวจพบข้อบกพร่องของหน่วยและพิจารณาแล้วข้อบกพร่องดังกล่าวเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือความเข้าใจผิดในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือแบบธรรมเนียมของผู้ปฏิบัติ หรือกระทำผิดโดยมิได้เจตนา ผู้ตรวจราชการจะชี้แจงให้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง และให้ทำการแก้ไขให้ถูกต้องทันทีและรายงานให้ชุดตรวจราชการทราบโดยไม่บันทึกผลการตรวจอย่างเป็นทางการแต่หากผลการตรวจพบข้อบกพร่องอันเกิดจากการทุจริตและประพฤตินิยมชอบของกำลังพลผู้ปฏิบัติ ผู้ตรวจจะทำการบันทึกผลการตรวจและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อทำการสืบสวนสอบสวนหาผู้กระทำผิดต่อไปจากแนวคิดการตรวจราชการดังกล่าวส่งผลให้หน่วยรับตรวจ โดยเฉพาะผู้บังคับหน่วยรับตรวจให้ความสนใจและต้องการให้กรมจเรทหารบกเข้าทำการตรวจหน่วยของตนซึ่งต่างจากอดีตที่มักจะหลีกเลี่ยง(โดยการของดการรับตรวจหรือขอเลื่อนกำหนดการตรวจ) เนื่องจากผู้บังคับหน่วยรับตรวจต่างๆ มีความต้องการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของ

ผู้บังคับบัญชาของตนว่าปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และแบบธรรมเนียมหรือไม่ สำหรับเจ้าหน้าที่รับตรวจเองก็มีความสบายใจที่จะแสดงเอกสารหรือหลักฐานการปฏิบัติงานที่ตนเองปฏิบัติให้ผู้ตรวจราชการดูเพราะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตามสายงานต่างๆของหน่วยในปัจจุบันมักจะยึดถือการปฏิบัติตามกันมาโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามที่ทางราชการกำหนดหรือไม่ เมื่อทั้งผู้บังคับหน่วย และเจ้าหน้าที่รับตรวจมีความยินดีต่อแนวทางการตรวจราชการของกรมจเรทหารบกปัจจุบันดังกล่าว ทำให้ปัญหาที่สะสมจากการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องในอดีตของหน่วยต่างๆลดน้อยลง และการปฏิบัติราชการต่างๆมีความถูกต้องตามที่ทางราชการกำหนดมากขึ้น

ในก้าวต่อไปของการพัฒนาการตรวจราชการเพื่อให้ออกค้ำกับการพัฒนาของกองทัพบก รัฐบาล ประเทศ กลุ่มประชาชาติและโลก ซึ่งจะมีควมรู้พรมแดนมากขึ้น การติดต่อสื่อสาร การเดินทาง การถ่ายทอดขององค์ความรู้ ทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะสามารถกระทำได้อย่างสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น ทหารและหน่วยทหารซึ่งเป็นหนึ่งในองคาพยพดังกล่าวด้วยย่อมมีการพัฒนาตามไปด้วยทั้งในทางที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง การพัฒนาไปของวิทยาการในทางที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวนี้เองจะเป็นปัญหาให้กรมจเรทหารบกและผู้ตรวจราชการของกรมจเรทหารบกต้องติดตาม ศึกษา คิดวิเคราะห์ หาแนวทางในการป้องปราม และต้องรู้เท่าทัน ต่อกลโกงทุกรูปแบบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต หากกรมจเรทหารบกและผู้ตรวจราชการ กรมจเรทหารบกหยุดนิ่งอยู่กับที่ย่อมไม่สามารถทำการตรวจราชการได้อย่างประสพผลนอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศย่อมทำให้รูปแบบและวิธีการปฏิบัติงานราชการต้องปรับเปลี่ยนไป กฎ ระเบียบ คำสั่งและแบบธรรมเนียมต้องเปลี่ยนตามความเจริญก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยี กรมจเรทหารบกและผู้ตรวจราชการกรมจเรทหารบกจะต้องเตรียมการรับการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการตรวจที่สอดคล้องกับการปฏิบัติของหน่วยในอนาคตด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่ากิจการของกรมจเรทหารบกได้มีการพัฒนาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ทั้งรูปแบบและหัวข้อการตรวจ ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไขเป็นประจำทุกปีเพื่อให้มีความเหมาะสมตามกาลเวลาและสอดคล้องกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาทั้งนี้ที่สืบเนื่องมาจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกทั้งในอดีตและปัจจุบันทุกท่านเห็นความสำคัญและมีความจริงใจที่จะพัฒนากรมจเรทหารบกให้เป็นหน่วยตรวจราชการ สืบสวน สอบสวนที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา หน่วยทหารกำลังพลของกองทัพบก และประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยความดีและคุณประโยชน์ที่ผู้บังคับบัญชาทุกท่านได้มอบไว้ให้กับ กรมจเรทหารบก

นั่น นับว่ามีคุณอนันต์ซึ่งก่อให้เกิดเป็นรากฐานของการพัฒนากรมจเรทหารบกให้เป็นหน่วยตรวจ
ราชการที่มีประสิทธิภาพ มีเกียรติ และศักดิ์ศรีสืบไป...